

τ Veronikan

Nr 4/2015

T-Veronikan

Årgång 20 nr 4/2015

T-Veronikan ges ut av Örebro Läns Botaniska Sällskap. Bidrag till tidningen, synpunkter på innehållet och tips om botaniska händelser mottages tacksamt av redaktionen. Citat ur T-Veronikan får göras, om källan anges. Redaktionen förbehåller sig rätten att redigera insända bidrag.

Ansvarig utgivare

Daniel Gustafson

Omslagsbilder

Slättergubbe *Arnica montana* växer på mager, kalkfattig sand- eller humusjord på torra ängar och betesmarker med huvudsaklig utbredning i sydvästra delen av vårt land. Var tidigare vanlig på slätterängar men med vår tids rationella vallodling har slättergubben minskat kraftigt. Som så många andra slätterängsväxter kan man nu finna den vid skogsvägkanter, i skogsbryn och vid gamla nedlagda torp. Blommar i juni-juli. Slättergubben står nu på rödlistan i hotklass VU sårbar.

Brunstarr *Carex acutiformis* som växer på fuktig, gärna kalkhaltig mark, är en storvuxen *carex*-art, som kan bli ända till 120cm hög. Liknar den betydligt vanligare vasstarran men har tjockare hanax.

Text och illustrationer: Björn Nordzell

Hjälp sökes!

Vill du vara med och hjälpa till med praktiskt arbete i föreningen?

Hör gärna av dig till oss!

M.v.h. styrelsen och redaktionen

Redaktion

Gunilla Dahlén 070-325 36 22
dahlen.gunilla@gmail.com

Lena Bjärmark 0701-75 71 25
bjarmark@gmail.com

Daniel Gustafson 073-714 16 06
daniel.gustafson@telia.com

Arne Holmer 0582-407 58
arne.holmer@telia.com

Björn Nordzell 019-24 40 31
bjorn.nordzell@telia.com

Material skickas till:
teveronikan@gmail.com

Manusstopp för

T-Veronikan

nr 1/2016 15 januari

Utgivningsplan:

4 nr, febr, april, sept, dec

Annonspriser, kr:

	1 inf	2-4 inf
Helsida	1000	800
Halvsida	700	600
Kvartssida	500	400
Åttondel	350	300

ISSN 1402-2419

Vice ordföranden har ordet

Daniel Gustafson

Det blir ett kort anförande, eftersom vi har ett fullmatat nummer denna gång. Ett par saker vill jag dock passa på att ta upp nu när året närmar sig sitt slut. För det första är det snart dags för årsmöte och en styrelse ska väljas för kommande år. Vi lyckades på förra årsmötet hitta endast en representant till valberedningen och nu behöver vi en till som kan hjälpa Margareta Folmer inför årsmötet. Dessutom saknar vi fortfarande ordförande och ett par ledamöter i styrelsen. Har du förslag på någon som passar i dessa roller eller vill själv delta? Hör av dig till någon av oss i styrelsen!

För det andra vill jag kort berätta att Karolinska skolans herbarium, som ÖLBS

förvaltar åt Örebro kommun, återigen är hotat. Lokalen där herbariet förvaras sades plötsligt upp av Örebro Stadsbibliotek till årets slut, då de inte anser att herbariet hör till deras ansvarsområde. Vi i styrelsen har under året försökt reda ut vem som har huvudansvar för herbariet och hitta en lösning för att behålla det i Örebro. I sista stund har kommunen bestämt sig för att betala hyran för ytterligare ett år, så att vi får lite andrum och kan hitta en långsiktig lösning. Många instanser är inblandade i diskussionen men få anser sig ha resurser till att bevara herbariet i Örebro. Vi kommer säkerligen att återkomma till denna fråga under nästa år.

God Jul och Gott Nytt År önskar styrelsen!

Facit botaniska bildgåtor

Text och bild: Björn Nordzell.

Av sällskapetets 230 medlemmar har två varit djärva nog att lämna in förslag till svar på bildgåtorna. Rätt svar på alla tre bilderna har lämnats av Elisabet Kocken. Fanfar! Berit Ragné hade svarat skogsfru på gåta 3, ett svar som jag gärna sett som det rätta – så många fina bilder av skogsfrun har jag inte. Elisabet får några blomsterkort som pris, Berit får nog säkert också några.

Rätta svar var: 1. missne 2. snärjmåra 3. tallört

Mina fynd av ovanliga svampar i Örebrotrakten 1990 - 2015

Del 1: Hur det började; Brunnsparken; Sanatorieskogen

Text och bild: Åke Lindström.

Under en 25-årsperiod har Åke strövat omkring i sitt närområde för att utforska vad där finns för svamparter. Han har tidigare skrivit en rapport om sina fynd i Sveriges Mykologiska förenings tidskrift *Jordstjärnan* (Lindström 2002) men sammanfattar här sina fynd i några artiklar och fyller på med senare års upptäckter. Närmare uppgifter om många av hans fynd finns att hämta i Artportalen där det också framgår om det finns belägg för fyndet och om någon expert granskat belägget. En siffra inom parentes efter ett svampnamn anger på hur många lokaler den arten enligt Artportalen är funnen i Närke inklusive Åkes egna fynd.

Starten hösten 1990

När kärnlväxtsåsongen hösten 1990 började lida mot sitt slut tyckte jag det var lite trist att ”festen” redan var över. Jag hade då alldeles nyligen hittat ett stort exemplar av kvarnkattost *Malva parviflora* på en jordhöj i ett f.d. grustag och det var det första och hittills enda fyndet i Närke enligt ”Närkes flora” (Löfgren 2013). Jag kom då på idén att ta upp mitt gamla intresse för svampar som legat i träda sedan början av 1960-talet. Inspirerad av de skickliga svampkännarna i Närke som jag då kände till, Karl Gustaf Nilsson och Nils Hakelien, inhandlade jag ”Svampar – En fälthandbok.” (Ryman & Holmåsén 1984), och så var det bara att börja från början och bläddra, bläddra, bläddra sig fram bland foton och försöka hitta rätt art. När Hakelien, då en kollega på Länsstyrelsen, fick höra att jag var intresserad och ”pratade latin”, inte bara ”dessa på senare år påhittade svenska namn”, tog han för vana att efter sina svampexkursioner svänga förbi vårt hus, rada upp en massa sällsynta arter på vår altan och, efter att ha presenterat sina finaste fynd, med ett roat leende förkunna att ”Nu får du artbestämma resten! Det blir förhör i morgon”. Det blev en hård men lärorik inskolning i svamparnas värld med sena kvällar, först mina egna fynd och sedan Hakelien alla sällsyntheter.

Redan i september hade jag iakttagit en stor klump med taggförsedda fruktkroppar

i en spricka i en troligen åskskadad björk. Med den nya svampbokens hjälp kunde jag nu bestämma arten till grentaggsvamp *Climacodon septentrionalis* (rödlistad, NT). När jag i oktober strövade i Sommarroskogen träffade jag på två stora sälgar som vräkts omkull av någon storm. Dessa var nu översållade med fruktkroppar av tegelticka *Daedaleopsis confragosa*, både på stammarna och grenarna. Cirka 140 fruktkroppar räknade jag det till.

Lansåsen

Några dagar senare besökte jag en sumpskog med två stora källor vid basen av Lansåsen. På en avbruten klibbal hittade jag cirka tio centimeter långa, svarta, knottiga fläckar som jag blev ”sotig” av vid beröring. De fanns både på högstubben och på lågan. Jag erinrade mig att jag läst något om sotdynor *Camarops* i ett nummer av Svensk Botanisk Tidskrift, så jag skar loss en ”dyna” och väl hemkommen kunde jag bestämma den till stor sotdyna *Camarops polysperma* (NT). Detta var troligen första fyndet i Närke. Den är senare, 1996-2011, av andra funnen på ytterligare fyra lokaler. I den sumpskogen har jag vid senare tillfällen funnit bl.a. fruktkroppar av stor spindelgröppa *Leucogyrophana mollusca* på en granlåga, guldyna *Hypocrea citrina* på en granstubble och rosenchampinjon *Agaricus porphyrrhizon* (1) under gran.

Vårskål och trollhand

Med alla dessa trevliga fynd under hösten 1990 var mitt intressen för svampar verkligen återuppväckt. Redan i snösmältningen våren därpå gav jag mig ut på nya svampexkursioner. I kanten av den stora grusgropen vid Bonstorp (Södra grusgropen) hade en remsa av Hallsbergsåsen lämnats intakt. Där fann jag nu i en fuktig svacka, på en hög med mossklädda grenar, lysande fruktkroppar av scharlakansvårskål (i vid bemärkelse) *Sarcoscypha coccinea* s.lat. I en lövskogs-dunge, troligen en f.d. trädgård, hittade jag samma dag trollhand *Hypocreopsis riccioidea* (tidigare *H. lichenoidea*).

Den gamla almen

I samma lövskogsdunge fanns också en gammal, halvdöd alm där det senare på året kom fram stora fruktkroppar av fjällticka *Polyporus squamosus* högt upp på stammen. När den största fruktkroppen, en riktig bjässe, föll till marken under senhösten kunde jag mäta att den var 60 centimeter bred. Allt eftersom åren gick tappade den gamla almen sina grenar, för att slutligen ramla omkull. När jag besökte lokalen i augusti 2011 tittade jag till den gamla almstammen och upptäckte ett knippe fruktkroppar av silkesslidskivling *Volvariella bombycina*, en rödlistad (VU, sårbar) och i Närke sällsynt svamp funnen på ca elva lokaler.

Silkesslidskivling *Volvariella bombycina*.

Bitter rotskräling Phaeocollybia jennyae.

Brunnsparcken

Strax intill där jag bor ligger Brunnsparcken, en traditionell folkpark med danspalats, restaurang och parkteater. Där finns rikligt med gamla tallar, ekar och några bokar samt björkar och andra lövträd. Gräsmattorna klipps ofta, men längst i söder finns ett mer vilt område där fältskiktet lämnats för fri utveckling. Denna park har jag haft tillfälle att bevaka varje säsong och har hittat en hel del intressanta arter. Tidigt upptäckte jag att där årligen kom fram stora, granna fruktkroppar av orange kamskivling *Amanita crocea*. Ett år fick de sällskap av en lika hög fruktkropp av gråstrumpig kamskivling *A. submembranacea* (3). Under ekar har jag hittat fruktkroppar av blodsopp *Boletus luridiformis*, *Xerocomus cisalpinus* (1), *X. ferrugineus*, gräsmusseron *Melanoleuca exscissa* (2), stor blodspindling *Cortinarius phoeniceus* (3) och blek rökriska *Lactarius azonites* (4), under bok grönriska *L. blennius* och vid björk ettervittriska *L. bertillonii*. Under ek, rönn och björk har jag hittat tre arter av rotskrälingar *Phaeocollybia*: bitter rotskräling *P. jennyae* (1), liten rotskräling *P. arduenensis* (1) och slemkskräling *P. festiva* (2).

På ett ställe fanns det förut varje år rikligt med fruktkroppar av svartkremla *Russula nigricans* och på några av dessas hattar kunde man under flera år se fruktkroppssamlingar av stoftkremling *Asterophora lycoperdoides*. Enstaka fynd har jag gjort av puckerbläcksvamp *Coprinopsis acuminata* (3) och fjällspröding *Psathyrella cotonea* (1), båda dessa troligen med sina mycel i vedrester nere i marken. På en flishög hittade jag 2002 rikligt med fruktkroppar av fliskragsskivling *Leratiomyces perzevalii* (1), en sällsynt art som först 1991 hittades i Sverige och fortfarande enligt Artportalen bara är funnen på åtta lokaler i landet.

På lövträdsstubbar i parken har jag hittat fruktkroppar av talgsvamp *Sebacina incrustans*, vinterhatta *Mycena tintinabulum* (3), glitterskölding *Pluteus semibulbosus* (3), guldyna samt först i år rökticka *Bjerkandera fumosa*, då

Fjällspröding Psathyrella cotonea.

på en bokstubbe. Två av de gamla tallarna i parken hyser mycel av grovticka *Phaeolus schweinitzii* i de nedre delarna av stammarna och i rötterna. I en springa på stammen av en levande björk såg jag ett år en fruktkropp av lukttofsskivling *Hemipholiota heteroclita* (3 egna + 1).

På ett ställe i parken finns det en grupp med tre avenbokar och där har jag gått och spanat efter ovanliga arter. På senare år har jag kunnat registrera några intressanta spindlingar såsom ekspindling *Cortinarius balteatocumatilis*, vitspindling *C. barbatus* (3, mina egna) och *Cortinarius subpurpurascens* (2 egna + 1).

Sanatorieskogen

Väster om Brunnsgärdet passerar Hallsbergsåsen och där växer en barrskog dominerad av ganska unga tallar men med inslag av riktigt gamla tallar, en del granar, eksly och några lövskogsområden. I södra delen av skogen ligger det som tidigare var ett sanatorium.

Genom skogen löper en motions-slinga. I denna skog kan man på olika ställen träffa på grynsock *Suillus granulatus*, jordmusseron *Tricholoma terreum* och läcker riska *Lactarius deliciosus*. Tallriska *L. musteus* (NT) har jag sett några gånger och utefter stigarna har jag träffat på svedjetrattskivling *Clitocybe sinopica* och rostbrun grynskivling *Cystodermella granulosa* var. *granulosa*. Dropptaggsvamp *Hydnellum ferrugineum* fanns på ett par ställen, på ett av ställena tillsammans med kragmusseron *Tricholoma focale* (Jag följer här Knudsen & Vesterholt "Funga Nordica" 2012 och betraktar kragmusseron och kråmmusseron som samma art). Vid basen av några gamla tallar på några ställen har jag hittat blomkåls-svamp *Sparassis crispa* och på en gammal tall talticka *Phellinus pini* (NT).

Fliskragsskivling *Leratiomyces percevalii*.

Längst i norr, i en klippt gräsmatta under tallar intill bostadsområdet Solfjädersen, har jag funnit anisfingersvamp *Ramaria gracilis* och parkhattmurkla *Helvella albella* (2). Där fanns också en aspdunge med fet jord som jag gissar tidigare använts som trädgård. Där fann jag den mycket vackra ängstickan *Albatrellus syringae* (4). Det är en art som sprider sig från nordost nedåt landet. Den var tidigare i Närke funnen på tre lokaler norr om Hjälmarén av Lennart Carlsson och Karl Gustaf Nilsson.

Den 6 november 1992 stod jag på morgonen vid busshållplatsen för att åka till jobbet och fick då se en ljusbrun svamp på andra sidan gatan. På hemvägen plockade jag den och kunde efter litet letande i svampboken kon-

1994 en ganska stor ticka i en spricka på basen av en levande asp. Det visade sig vara just stor aspticka *Phellinus populicola* (NT). När jag besökte denna asp i år (2015), alltså 21 år senare, var aspen fortfarande vid god vigör, fruktkroppen fanns kvar och hade vuxit en hel del på höjden. En mindre fruktkropp hade utvecklats alldeles intill i samma spricka och högt upp på stammen fanns nu ytterligare en stor fruktkropp.

Ännu längre söder ut finns en rad med planterade, mycket höga lärkträd. Vi basen av ett av dessa har jag hittat lärksopp *Suillus grevillei* men också en fruktkropp av den ovanligare lärkmusseronen *Tricholoma psammopus* (1).

Vid besök i år i Sanatorieskogen har jag gjort fynd av en del nya arter för området, bl.a. tre arter på åschrönet, under tallar där skogen är som torrast: hedspindling *Cortinarius mucosus*, den rödlistade motaggsvampen *Sarcodon squamosus* (NT) som växte under två gamla tallar, och så en ny art för Närke, frygisk spindling *Cortinarius phrygianus* (NT). Den sistnämnda är sällsynt, brukar

Grovicka *Phaeolus schweinitzii*.

statera att det var en bleksporig spindling *Leucocortinarius bulbiger* (3, varav 2 egna fynd). Längre söder ut, vid Sanatorievägen, finns ett lövskogsparti. Där upptäckte jag

Ängsticka *Albatrellus syringae*.

växa med tall i torr, sandig, kalkrik mark och är funnen mest norr ut, förutom två fynd i Västergötland och något (några?) i Halland.

När det gäller mina fynd av de mycket sällsynta arterna stubbsopp *Buchwaldobolus lignicola*, purpurbrun giftfjällskivling *Lepiota lilacea*, *Leucoagaricus meleagris* och (kanske) *Leucocoprinus straminellus*, så kommer jag att rapportera om dessa fynd i en speciell artikel i ett kommande nummer av T-Veronikan.

Referenser

- Knudsen, H. & Vesterholt, J. (ed.) 2012. *Funga nordica*. Nordsvamp, Copenhagen.
- Lindström, Å. 2002. Fynd av ovanliga svampar i Örebrotrakten. *Jordstjärnan* 23(2): 30-43.
- Löfgren, L. 2013. *Närkes flora*. SBF-förlaget, Uppsala.
- Ryman, S. & Holmåsen, I. 1984. *Svampar – En fälthandbok*. Interpublishing, Stockholm.

Besök hos skogsfrun

Text: Berit Ragné. Bild: Claes U. Eliasson.

Nora biologiska förening hade en intressant exkursion till Västerplana hed på Kinnekulle som bjöd på en fantastisk blomsterrikedom i juni månad. På hemvägen började någon prata om skogsfru *Epipogium aphyllum* som några inte hade sett.

Jag erbjöd mig att vara guide eftersom jag sparat vägbeskrivningen till Idkerberget i Dalarna dit Sällskapet hade en exkursion 2009. Vår medlem Lennart Halfvarsson var då vår färdledare.

Skogsfrun blommar i början av augusti, men hur skulle jag då veta att den blommade i år? Jag tog omgående kontakt med flera personer i Dalarna, fick fatt på en man som

skulle kunna ta reda på det. Han hade inte varit där på ca 20 år men nu tog han sig dit. Han ringde och berättade att ca 50 exemplar var i blom. Det blev två resor för min del för att alla skulle få se dem, några för första gången. Glädjen blev stor, de stod i sitt flor på sin lilla begränsade yta. En av deltagarna sa att han aldrig åkt så långt för en ny art. Två fina dagar för min del i trevligt sällskap.

Vena hage och Enbergsäng 26 september

Text: Herbert Kaufmann.

Vilken fantastisk fin höst vi fick uppleva i år, med solsken och för årstiden ovanligt höga temperaturer långt in på hösten. Efter en regnig sommar var hos oss mykologer förväntningarna högt ställda på den annalkande svampsäsongen. Men tyvärr, längre fram kom långa torrperioder, sedan ganska låga temperaturer och avslutningsvis en oktober med en rekordtorka som förstörde alla drömmar om mera svamp under hösten.

Om man skulle döpa svampåret 2015 så skulle det kanske få namnet ”den bleka taggsvampens år” eftersom blek taggsvamp (*Hydnum repandum*) under hela svampsäsongen var ofta den enda och dominerade svampen i skogarna.

Årets svampexkursion genomfördes gemen-

samt med Nora Biologiska Förening den 2015-09-26. Vi hade som mål att besöka Vena hage, en betesäng på kalkgrund i Vikers socken. Vena hage är ett attrikt kalkområde både ur botanisk och ur mykologisk synvinkel. Här förekommer både sällsynta ängssvampar och rara kärlväxter. En mera ingående presentation av Vena hage finns i T-Veronikan nr 1 2013 (Kaufmann, Persson).

Karta över Natura 2000-området Venen, med omgivning.

Tyvärr saknar Vena hage idag ett skydd, en önskan om ett bildande av ett naturreservat har av Per Erik Persson sänds till Länsstyrelsen redan 2013, men av resurs- eller ekonomiska skäl har ärendet inte fått någon prioritet där. Under lång tid har Per Erik Persson bevakat och noterat kärlväxterna som förkommer i Vena hage. Några ovanliga kärlväxter som han har noterat är t.ex. ängsstarr *Carex hostiana*, månblåbräken *Botrychium lunaria* och strandlumner *Lycopodiella inundata* (se vidare i tabell 1).

Många sällsynta svampar har också hittats i Vena hage. På ängsmark växer främst arter som tillhör släktena rödskivlingar *Entoloma* och vaxskivlingar *Hygrophorus* resp. *Hygrocybe*. De mest ovanliga arterna som jag har hittat där och som också indikerar höga naturvärden för området är t.ex. blårödskivling *Entoloma bloxamii*, mjölrödskivling *E. prunuloides* och porfyrrödskivling *E. porfyrophaeum*.

Tabell 1. Sällsynta kärlväxter och en kransalg noterade i Vena hage, enligt Per Erik Persson.

Arnica montana	NT	slättergubbe
Botrychium lunaria	NT	månårsbräken
Carex acutiformis		brunstarr
Carex hostiana	NT	ängsstarr
Carex loliacea		repestarr
Epipactis palustris		kärrknipprot
Filipendula vulgaris		brudbröd
Hierochloë hirta spp. hirta		älvmyskgräs
Leontodon hispidus	NT	sommarfibbla
Lonicera caerulea		blåtry
Lycopodiella inundata	NT	strandlumner
Neottia nidus-avis		nästrot
Nitella gracilis		spädslinka
Ophiglossum vulgatum		ormtung
Primula farinosa		majviva
Ranunculus bulbosus		knölsmörlomma
Salix starkeana		ängsvida
Saxifraga adscendens		klippbräcka, 50 ex 2011
Viola rupestris ssp. rupestris		sandviol

Av de ovanliga vaxskivlingar som jag har hittat här kan speciellt nämnas praktvaxskivling *Hygrocybe splendidissima*, tråd-vaxskivling *H. intermedia*, och scharlakansvaxskivling *H. punicea* (se vidare tabell 2).

Vid gruppens besök noterade vi att Vena hage är starkt hotad av igenväxning, manshög sly av gråal och björk har invaderat speciellt de södra, tidigare öppna gräsmarkerna. Eftersom markägaren inte längre har egna betesdjur, betas gräsmarkerna idag endast sporadiskt och då av fåtaliga kor och hästar, betestrycket är alldeles för lågt. Den södra delen kan man idag endast nå genom att följa de upp trampade stigarna som betesdjuren har trampat upp igenom slyn. På de tidigare kända växtplatserna för t.ex. blårodskivlingen växte högt gräs och sly av gråal. Värt att notera är kanske fyndet av den lilla mörkfjälliga vaxskivlingen *H. turunda* som växte i torv och mossa på ett flyttblock (en komplett artlista för exkursionen 2015-09-26 redovisas i tabell 3).

Den norra delen av Vena hage har betats och befinner sig i ett något bättre skick. Enstaka delområden hotas dock även här av igenväxning. Korna följde oss på vår vandring över

ängen och försökte att komma åt svamparna som jag hade i min korg. Jag såg att de åt upp några större fruktkroppar av gråstrumpig kamskivling längre fram på ängen.

Intressant är att den lilla röksvampen mångformig äggsvamp *Bovista aestivalis* årligen växer på samma kalkhäll i den norra änden av betesmarken (1445631, 6593197). Den är endast ca 5 mm i diameter, prickig på ytan och växer i mossa på en torr kalkhäll. Den är inte upptagen på rödlistan trots att endast ett fåtal fynd av densamma har rapporterats i Artportalen. Eftersom fruktkroppen är liten så är arten förbised och också svårbestäm. En utmärkt bestämningsguide för små röksvampar på kalkhällar finns

i Svensk Mykologisk tidskrift (Jeppsson 2009).

Upp på kalkhällen upptäckte jag en vacker spindel med en gulaktig kulformad kropp, Camilla Pettersson bestämde den snart till marmorspindel *Araneus marmoreus* och Anders Carlberg fotograferade snabbt den vackra spindeln.

Alldeles intill, men nere i gräset hittade vi en gul vaxskivling *H. chlorophana*. Som så många andra vaxskivlingar är den ganska

Blårödskivling *Entoloma bloxamii*.
Foto: Herbert Kaufmann.

Tabell 2. Sällsynta svampar noterat från Vena hage.

Namn	Svenskt namn	Rödlista	Koordinater RT90
Entoloma ameides	Doftrödhatting	NT	6592870, 1445521
Entoloma bloxamii	Blå rödskivling	VU	6592997, 1445516
Entoloma bloxamii	Blå rödskivling	VU	6592979, 1445496
Entoloma bloxamii	Blå rödskivling	VU	6593008, 1445502
Entoloma bloxamii	Blå rödskivling	VU	6592941, 1445541
Entoloma incanum	Grönopping		vanlig, många lokaler
Entoloma prunuloides	Mjölrodskivling	NT	6593146, 1445558 flera lokaler
Entoloma porphyrophaeum	Porfyrrodskivling	VU	6593342, 1445526 flera lokaler
Hygrocybe laeta	Broskvaxskivling		många lokaler
Hygrocybe splendidissima	Praktvaxskivling	NT	6593161, 1445573
Hygrocybe punicea	Scharlakansvaxing	NT	många lokaler
Hygrocybe formicata	Musseronvaxskivling	NT	
Hygrocybe intermedia	Trådsvaxskivling		6593275, 1445528 m.fl. lokaler
Bovista aestivalis	Mångformig äggsvamp		6593259, 1445716 sälls. på kalkhäll

slemmig på hatten. Varför vissa svampar har ett sådant slemskikt på hatten och ibland också på foten känner man inte till. En hypotes är att slemmet utgör ett skydd mot uttorkning eller insektangrepp. En dagslända landade på svamphatten och den blev fången i klistret. Owe Nilsson fotograferade snabbt den fångade insekten på svampen.

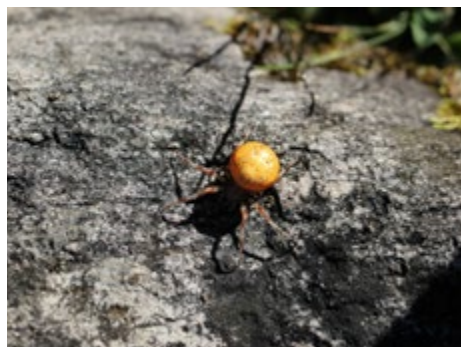
Nedanför kalkklippan hittade vi också den enda scharlakansvaxskivlingen för dagen, vid den närbelägna skogskanten i nordväst växte en del mykorrhizasvampar. Här hittade vi t.ex. gråstrumpig kamskivling *Amanita submembranacea* intill de äldre granarna. Den påminner om grå kamskivling *A. vaginata* men är kraftigare och har gråa tvärband på foten. Vi fann här också den lilla pelar-

gonkremlan *Russula pelargonica* som har en pelargonliknande lukt. När den blir äldre blir lukten mera obehaglig och den kanske kan upplevas som gammal fiskluk. Den växer främst nära asp och den liknar violkremlan *R. violacea* men avgränsningen mellan dem är problematisk och efter nya molekylära undersökningar anser man att den senare endast utgör en underart, en varietet utav pelargonkremlan.

Märkligt nog så har jag aldrig hittat jordtungor i Vena hage, de borde finnas där eftersom de har rapporterats från många intilliggande lokaler. Jordtungor är svåra att upptäcka i högt gräs, möjligen har jag förbråttom när jag vandrar över gräsmarker. Nils Hakelien som hade ett sommarställe

Dagslända på gul vaxskivling *Hygrocybe chlorophana*. Foto: Owe Nilsson.

Marmorspindel *Araneus marmoreus*. Foto: Anders Carlberg.

i Älvhyttan, inventerade flera närbelägna hagmarker under 1960-talet och fann många jordtungearter på flera lokaler i närheten av Vena hage. En av dessa lokaler var Enbergsäng som ligger några mil längre västerut räknat från Vena hage, väster om sjön Älvlängen och alldeles söder om väg 243. Härifrån rapporterade Nils Hakelier (Hakelier 1964) många jordtungor och här finns också typlokalen för sumpjordstunga *Geoglossum uliginosum*, alltså lokalen varifrån arten för första gången är vetenskapligt beskriven (Kaufmann 1990, Nitare 1988 och 2007).

Några av exkursionsdeltagarna tillsammans med mig besökte under samma dag Enbergsäng för att se om några jordtungor fanns att upptäcka där. Den före detta ängsmarken Enbergsäng har naturen återerövat och åter omvandlat den till ett skogsområde. Idag är det svårt att tränga igenom sly och snårig barrblandskog, stora granar och björkar växer på typlokalen för sumpjordtungan. Någon jordtunga hittade vi inte vid vårt besök där. Trots många indikationer om att Enbergsäng höll på att växa igen (Nitare 1988) och trots att ett åtgärdsprogram för bevarandet av sumpjordtunga upprättades så sent som 2007 (Nitare 2007) brydde sig ingen myndighet om att röja och bevara Enbergsäng och typlokalen för sumpjordtungan. Den är numera så igenväxt att en restaurering av den knappast är möjligt. Om igenväxningen av Enbergsäng och de andra jordtungslokaler i Örebro län skedde genom medvetna beslut och prioriteringar hos de ansvariga myndigheterna, eller om det bara blev så beroende av okunskap eller av andra orsaker, det känner jag inte till!

Igenväxningen av hagmarkerna kommer säkerligen att fortsätta i framtiden eftersom antalet betesdjur och antalet landbrukare minskar här i landet. Dagens jordbrukspolitik medför att endast en storskalig och automatiserad djurhållning kan bli lönsamt. Resultatet är att man i stora djurfabriker håller betesdjuren instängda, de mjölkas automatiskt och de utfodras till stor del med importerat kraftfoder, beteshagar för djuren

Trådvasaskivling *Hygrocybe intermedia*.
Foto: Herbert Kaufmann.

behövs inte längre. Den öppna landskapsbildningen och den biologiska mångfalden kommer därför att försvinna i framtiden. Produktionen av kött och förtärandet av mjölkprodukter ifrågasätts också av miljörelsen som rekommenderar att vi äter mera vegetarisk mat i framtiden. Dessutom pekar man på att det bildas mycket metangas i magen på idisslande kor och att metangasutsläppen från jordbruket är mycket stora (Ur klimatsynpunkt är metangas en ännu mera negativ faktor än koldioxid).

Betesdjur behövs för att hålla landskapet öppet, men vi ska inte äta kött och inte heller dricka mjölk. Dessutom ska vi minska djurbestånden eftersom de producerar miljöfarliga gaser??

Skötseln och bevarande av hagmarker kom-

Mjölörödskevling *Entoloma prunuloides*.
Foto: Herbert Kaufmann.

Tjuren fick träffa en celebritet - Claes Eliasson var på besök. Foto: Camilla Pettersson.

mer i framtiden förmodligen att helt övergå till allmänheten, finansierat genom skatte-medel. Det är självklart att skattepengarna som avsätts för detta ändamål kommer att bli begränsade och därför kommer endast ett fåtal miljövårdsprojekt att kunna finansieras.

Litteratur

- Gärdefors, U. 2015. *Rödlistade arter i Sverige*. ArtDatabanken, SLU.
- Hakeliet, N. 1964. Bidrag till Sveriges svampflora II. Geoglossaceer. *Svensk Botanisk Tidskrift* 58: 337-343.
- Jeppsson, M. 2009. Små röksvampar på torra kalkhällar, en bestämningsguide. *Svensk Mykologisk Tidskrift* 30: 35-50.
- Kaufmann, H. & Persson, P.E. 2013. Svamparnas dag 2012-09-02, Vena hage. *T-Veronikan*, nr 1 2013: 14-16.
- Kaufmann, H. 1990. *Västmanlands svampar*. Västmanlands Naturvet. Förening.
- Nitare, J. 1988. Jordtungor, en svampgrupp på tillbakagång i naturliga fodermarker, *Svensk Botanisk Tidskrift* 82: 341-368.
- Nitare, J. 2007. *Åtgärdsprogram för sumpjordstunga 2007-2011*. Naturvårdsverket. Rapport 5734.

Tabell 3. Svampar noterade i Vena hage 2015-09-26.

Amanita fulva	brun kamskivling	Hebeloma pusillum	videfränkskivling
A. submembranacea	gråstrumpig kamskivling	Hygrocybe ceracea	sprödvaxskivling
Armillaria mellea s. lat.	honungsskivling	H. chlorophana	gul vaxskivling
Boletus edulis	stensopp	H. coccinea	blodvaxskivling
Bovista aestivalis	mångformig äggsvamp	H. conica	toppvaxskivling
Calocera cornea	gullpig	H. miniata	mönjevaxskivling
Cerrena unicolor	slingerticka	H. pratensis	ängsvaxskivling
Chalciporus piperatus	pepparsopp	H. psittacina	papegojvaxskivling
Clitocybe fragrans	dofttrattskivling	H. punicea	scharlakansvaxskivling
Clitopilus prunulus	mjölskivling	H. turunda	mörkfjällig vaxskivling
Conocybe rickenii	gödselhättning	H. virginea	vit vaxskivling
C. tenera	rosthättning	Laccaria laccata	laxskivling
Coprinus micaceus	glitterbläcksvamp	L. tortilis	dvärglaxskivling
C. plicatilis	veckbläcksvamp	Lactarius deterrimus	granblodriska
Cortinarius anomalus	björkspindelskivling	L. glyciosmus	kokosriska
C. caninus	granspindelskivling	L. uvidus	lilariska
Cystoderma amianthinum	ockragul grynskivling	Leccinum scabrum	strävsopp
Entoloma asprellum	strimnopping	Lyophyllum decastes	mörk tuvskivling
E. chalybaeum	blånopping	Marasmius wettsteinii	liten hjulbrokskivling
E. clypeatum	mörkrödskivling	Melanoleuca polioleuca	
E. incanum	grönopping	Mycena epipterygia	flåhätta
E. nidorosum	stinkkrödling	M. flavoalba	gulvit hätta
E. porphyrophaeum	porfyrödskivling	M. metata	frosthätta
E. prunuloides	mjölrödskivling	M. pura	rättikhätta
E. sericellum	bleknopping	Rickenella fibula	vaxnavling
E. serrulatum	naggopping	Russula pelargonia	pelargonkremla
Flammulina velutipes	vinterskivling	R. puellaris	sienakremla
Ganoderma applanatum	platticka	Stropharia semiglobata	gul kragskivling
Gomphidius glutinosus	citronslenskivling	Tricholoma fulvum	fläckmusseron

Plantering av brunstarr *Carex acutiformis* för 60 år sedan

Text: Per Erik Persson.

Brunstarr *Carex acutiformis* upptäcktes i ett dike på en åker i kanten av Venakärret i Älvhyttan 1955. Marken ägdes av min familj. Min far avsåg att täckdika åkern och då skulle brunstarren försvinna. Det var då den enda kända lokalen för arten i västra Västmanland. Däremot finns den på ett fåtal lokaler i sydöstra delen av landskapet. I Närke finns den på ett flertal ställen.

Arten verkar i Viker främst växa på av vatten transporterad mo blandad med organiskt material. På den population brunstarr som växer i Viker är bladslidornas nedre del överlag vinröda. Brunstarren är en kalkgynnad art med sydlig utbredning. Inte någons stans är den vanlig.

När diket 1958 rensades för att lägga ner rör tog jag reda på några spadtag stora torvor av brunstarren och planterade dem vid Vena på två ställen vid Venaån samt i ett litet kärr i en beteshage och på ett fuktigt område som då var slättermark.

Östra hagen i ett litet kärr i en betesmark. Brunstarren har bildat ett tätt bestånd på 200 kvadratmeter och täcker nu hela kärret. Den har också spritt sig till ett dike i kanten på en åker i närheten. Den växer på en några tiotal meter lång sträcka. I diken växer den med glest mellan stråna och skickar ut jordstammar som kommer upp på sidorna av diket på torrare mark.

Krökgölen på fuktig slättermark. Här bildar nu arten ett tätt bestånd på ett cirka 200 kvadratmeter stort område.

Smejgölen i kanten på Venaån där den nu bildar ett tätt bestånd i åkanten. Den har också spritt sig omkring tjugo meter längs med ett dike som här mynnar i ån.

Skräddargölen i kanten på ån där den bildade ett tätt bestånd ut mot vattnet. Men på 1970-talet kom bävern till trakten. Nerströms dämde den så att ett större område svämmade över. Det gynnade brunstarren som snabbt spred sig i det grunda tio-tjugo centimeter djupa vattnet. Arten bildar nu ett tätt bestånd på minst 500 kvadratmeter. Bäverdämningar gynnar brunstarren.

Men samma år som jag planterade den hittade jag två nya lokaler. Vid Udden nära Venaåns utlopp ur Venakärret i ett dike där den växte på en fem meter lång sträcka.

En lokal med ett 100 kvadratmeter stort bestånd av arten visade sig också växa vid Dammtorp utmed Venaån i kanten på ett backkärr där källvatten rinner fram och 150 m nerströms under en skärm av gråal. Här fanns tidigare troligen till sent 1800-tal en damm varifrån löpte en grävd kanal till Vikersvik för att få vatten att driva konstgången vid Vikersgruvorna.

Brunstarren visade sig också senare växa på ett par ställen i sumpskogen i kanten av Venakärret som är en igenväxningstorvmark. Antagligen växte arten utmed stränderna på den tidigare grunda sjön. Den har sedan lyckats hålla sig kvar om än mest steril på ett par ställen i sumpskogen.

Till brunstarr är knuten en art av fly, brunstarrfly vars larver lever av arten. Den flyger i slutet på september till i mitten av oktober och övervintrar som ägg i de uppflikade baserna på starrstråna.

Litteratur

Elmquist, H. m.fl. 2011, *Sveriges Fjärilar*. Aprilina, Västerljung.

Löfgren, L. 2013. *Närkes flora*. SBF-förlaget, Uppsala.

Malmgren, U. 1982. *Västmanlands flora*. SBF-förlaget, Uppsala.

Persson, P.E 1964. Några nya växtlokaler från urkalkområdet i Viker. *Botaniska Notiser* 1964.

Vissboda naturreservat - under och efter branden

Text och bild: Björn Nordzell.

Ända fram till 1900-talets början brann närmare en procent av vårt lands skogar vid naturliga skogsbränder. När skogen vid mitten av 1800-talet fick ett ekonomiskt värde började man på alla sätt stoppa brändernas omfattning. Genom spaning och bevakning, under senare tider med flyg, försökte man så tidigt som möjligt upptäcka brandhärdat orsakade av blixtnedslag, gnistor från t ex tåg och människors slarv vid eldning av olika slag, för att kunna släcka innan elden fick grepp om ett större område.

Bränder har tidigare utgjort en viktig naturlig störning som gynnat eller varit en förutsättning för existensen av ett antal växter, svampar och insekter – s.k. pyrofila arter. Idag brinner mindre än 0,016 procent av skogens totala yta genom naturligt uppkomna bränder.

Kontrollerade bränder har förekommit i gamla tider då bosättare genom svedjebränder skapade nya betes- och odlingsmarker. Idag genomförs noggrant planerade kontrollerade bränder – naturvårdsbränder- inom utvalda områden för att efterlikna naturliga bränder och uppnå gynnsamma ekologiska vinster.

En naturvårdsbränning utfördes 17 maj 2014 inom en del av naturreservatet Vissboda och en del av angränsande kraftledningsgata. Incitamentet var att Svenska nät hade beslutat att utöka med ytterligare en kraftledning och därför önskade röja markvegetationen i ett område gränsande till naturreservatet. Med Länsstyrelsen enades man då om att utföra en naturvårdsbränning omfattande det aktuella området av kraftledningsgatan och norra delen av reservatet.

Bränningen utfördes av företaget Forest Firefighter. För kontroll av branden drogs slangar från ett kärr flera hundra meter från reservatet, vatten fylldes i en stor bassäng

Det brinner i reservatet.

och gränsområdena runt den planerade bränningsområdet säkrades genom brandgator och vattenbegjutning.

Med hjälp av ett slags eldsprutor antändes sedan vegetationen först i den aktuella delen av kraftledningsgatan sedan området i naturreservatet. Områdena avbrändes under några timmar. Unga granar och enar övertändes snabbt och brann som facklor medan flera stora granar liksom tallarna enbart brändes i nedre delen av stammarna. Den täta, ganska högvuxna ljungen i kraftledningsgatan brann friskt. Den moss- och lavbevuxna marken i reservatet brändes ganska ytligt. Provytor för förökning av mosippor på tidigare bränd mark med mer eller mindre utvecklade plantor hade för säkerhets skull vattenbegjutts men berördes ändå till en del av elden.

Hur ser det ut nu, hösten 2015? Reservatsmarken är delvis helt utan vegetation men lingon, mjölon och blåbär växer inom många områden. Mossa förekommer fläckvis. Tallar och stora granar är endast brända närmast marken. Mosippsplantorna ser helt oberörda ut även om marken intill är bränd.

Största förändringarna ser man inom det brända området av kraftledningsgatan. Den tidigare ljungvegetationen är helt avbränd och inom ett c:a 20 x 15 m stort område spirar rikligt med mellanlummerskott. Överraskande nog finner man här och där även skott av plattlummer. Över-

Enar och mindre granar brinner som facklor.

Med eldsprutor sätter man fart på elden.

Reservatsmarken september 2015.

raskande, då man i de spridda större eller mindre bestånd av mellan- och cypresslum-
mer i området ej har funnit växt av platt-
lumner. Lumnerplantornas underjordiska
stamdelen har som väntat ej skadats av elden
utan kan nu skjuta skott som gynnas av de
förbättrade ljusförhållandena. Den mer eller
mindre helt nedbrända ljungen har svårare
att hämta sig, men små nya plantor ses här
och där.

Bränd ljung.

Sammanfattningsvis har bränningen inom
reservatet varit ganska ytlig med ofullständig
förbränning av mossan och ganska liten
påverkan på vegetationen i övrigt. Elden har
haft betydligt större effekt i kraftledning-
sgatan med dess kraftiga ljungvegetation.
Det ökade ljusinsläppet har varit gynnsamt
speciellt för mellan- och plattlumnervege-
tationen.

Rikligt med lummerskott.

Mellan- och plattlumner i närbild.

*Spretiga plattlummerskott i mellanlumner-
vegetationen – och en ljungplanta.*

Naturskolan i Nora

Text: Lena Bjärmark.

Naturskyddsföreningen och Naturskolan i Nora jobbar vidare med projekt på många olika plan. Samarbete pågår om en planerad skolträdgård med uteklassrum på Gyttorps-skolan, bevara mångfalden i skogen, värna om växter och blommande lövträd för att gynna humlor, vildbin, fåglar m.fl. Vi samverkar i olika föreningars aktiviteter för att nå nya grupper.

*Skyltar färdiga att sättas upp på ön.
Foto: Lena Bjärmark.*

Naturskolan vänder sig till alla åldrar som har det gemensamma att de tycker det är kul att vistas i naturen. Som vanligt har vi haft en hel del aktiviteter på Alntorps Ö i sommar med lieslätter, att laga en måltid med hjälp av ätliga växter. En hel del skyltar finns uppsatta på ön med naturfrågor samt en serie skyltar med Vardagsnatur på 14 språk.

*Humla på humleblomster.
Foto: Kajsa Grebäck.*

Valberedningen behöver hjälp!

Valberedningen vill ha medlemmarnas hjälp att hitta nya styrelseledamöter inför årsmötet i februari. I styrelsen saknas fortfarande en ordförande, men vi behöver även förslag på fler personer.

Först och främst behöver dock Margareta Folmer hjälp i valberedningsarbetet - hör av dig till henne om du vill hjälpa till eller har förslag på någon du tycker passar i rollen.

Vi måste ha er hjälp annars går det inte!

Kontakta Margareta Folmer, tfn 019 - 27 00 98.

Botanikläger vid Herrfallet 3-5 juli

Sommaren 2015 kanske inte går till historien som den varmaste. Men när vi bokade föreningens första botanikläger hade vi turen att pricka in årets kanske varmaste helg, den 3-5 juli. Här är tre korta rapporter och bilder från lägret - för oss som var med att minnas tillbaka till och för er andra att kanske lockas att följa med 2016.

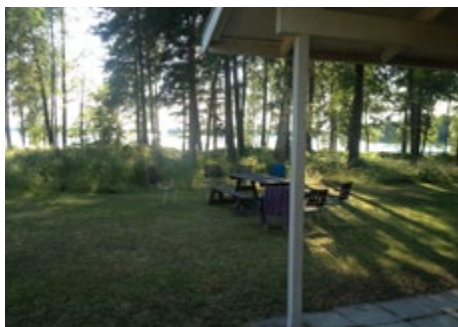
Daniel Gustafson, lägerledare

Lägret ägde rum vid Hjälmarens norra strand, ungefär en mil söder om Arboga. Platsen vi bodde på heter Herrfallet och har camping, stugby och hotell. Här finns också fina badstränder och restaurang. Hela området ligger i ett naturreservat.

Vi bodde i tre rymliga stugor. De flesta av oss anlände på fredagen. Några kom på lördagen och några på söndagen, medan andra lämnade tidigare. Sammanlagt var vi 16 deltagare, eftersom tre varit tvugna att avboka i sista stund.

Platserna vi besökte för att studera botanik låg alla i närområdet. Vi var bland annat till Ålhammarsudden, Gålhammar och Domaren på Ekebergsmossen.

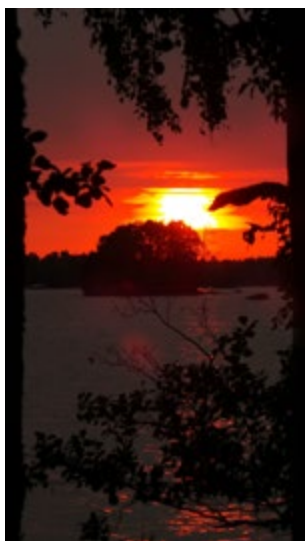
Det var väldigt roligt att vi var en varierad grupp, både när det gäller ålder och botaniska kunskaper. För att alla deltagare skulle få glädje av lägret delade vi upp oss i två grupper - en för ”nybörjare” och en för de lite mer erfarna.

Utsikt från en av stugorna mot frukostplatsen och Hjälmaren. Foto: Malin Bideby.

Mattias Claësson, deltagare

Sommarens floristikläger var angenämt och jag deltar gärna igen. Destination, samresande, logi och matarrangemangen fungerade smidigt. Värmen under kursen skapade lite sviktande fokus emellanåt, då kropp och knopp behövde kylas av, men mixen med både noviser och experter skapade roliga samtal där ledarna löste det bra med nivåindelning på exkursionerna vilket skapade bra samtal och motivation.

Floristikkurs för "nybörjargänget" vid Gålhammar. Från vänster i bild: Mattias Claësson, David Tverling, Margareta Nordkvist, Agneta Öhman, Josefina Jansson, Johan Forngren, Alf Ekblad och Daniel Gustafson. Foto: Malin Bideby.

Berit Ragné, deltagare

Det lockande lägret som Sällskapet anordnade i början av juli var vid för mig en okänd camping med närliggande marker. För oss som var med blev det en fin upplevelse. Daniel och Michael som tog hand om ledningen visade oss olika spännande biotoper bl.a. torrbackar och strandängar.

Boendet var liksom vädret perfekt. Vattnet i Hjälmarens var varmt så det blev både kvälls- och morgondopp! Vi njöt av god mat på restaurangens altan på kvällarna med utsikt över sjön.

Alla som var med var överens om att det varit underbara och roliga dagar med mycken kunskap om vår flora.

Tack alla som ställde upp, särskilt stort TACK till Daniel, Michael och David som skött bokning, inköp till frukostarna och guidning för tre fina dagar!

*Motstående sida: Solnedgång över Hjälmarens från Herrfallet och nattviol.
Foto: Malin Bideby.*

Josefina Jansson och Mattias Claësson på Domaren. Foto: Michael Andersson.

Sivert Juneholm och David Tverling på Ekebergsmossen. Foto: Michael Andersson.

Kallelse till Årsmöte i ÖLBS 2016

Söndag 28 februari kl. 15.00

Plats: Föreningarnas hus, Slottsgatan 13 A, Örebro.

Efter årsmötesförhandlingarna kommer Björn Nordzell att visa bilder från och berätta om en resa till Spanien. Mycket bilder på landskap och fåglar, men även en del kultur och en och annan växt utlovas.

Program 2016

Håll utkik efter kompletteringar i kommande nummer av T-Veronikan och på föreningens hemsida www.olbs.se. Höstens inomhusmöten annonseras senare.

Inomhusmöten

28 februari Årsmöte, se ovan.

mars-april Johanna Björklund från Örebro universitet berättar om sin forskning om hållbar odling. Kl. 18.00, Föreningarnas hus, Slottsgatan 13 A, Örebro.

Exkursioner

22 maj Besök i Svenstorp mellan Kilsmo och Odensbacken för att titta på mistel och hällebräcka. Samling med cykel kl 11.00 på Kvinnerstaskolans parkering. Kontakt Berit Ragné, tfn. 0587-109 11.

12 juni Bölets ängar och andra naturreservat på båda sidor länsgränsen vid nordvästra Vättern. Vi besöker kända och okända platser runt Axberg, Ölmbrotorp och Seltorp. Samling för samåkning kl 9.00 vid Scandic Västhaga, Örebro. Kontakt Daniel Gustafson, tfn. 073-714 16 06.

19 juni De Vilda Blommornas Dag arrangeras. Program i kommande nummer.

26 juni Näsmarkerna och betesmarkerna söder därom. Samarrangemang med Karlskoga och Nora biologiska. Kontaktperson Owe Nilsson, tfn. 0586-72 84 78.

2 juli Vi besöker brandfältet vid XX tillsammans med Västmanlands botaniska förening. Samling för samåkning kl. 9.00 vid Svampen, Örebro. Kontakt Margareta Hedman, tfn. 070-290 71 73.

10 september Svampexkursion med Herbert Kaufmann. Samling vid Sommarro vårdshus kl 17.00.

Herbariegruppen kommer under hösten att träffas för arbetsmöten den 13/1, 3/2, 24/2, 9/3, 30/3 och 20/4. Alltid kl. 15-20 och alltid på en onsdag i f.d. logementet Narva. Ansvarig Ingevi Fall, tel. 070-319 59 75.

Örebro Läns Botaniska Sällskap

ÖLBS ändamål är att utgöra ett forum för utbyte av erfarenheter och kunskaper inom botanikens olika grenar, att utforska floran inom länet och att verka för skydd av växtlokaler och växtsamhällen. ÖLBS är anslutet till Svenska Botaniska Föreningen.

Styrelse

Ordförande

Vakant

Vice ordförande

Daniel Gustafson Östra Vintergatan 48
703 43 Örebro, tfn 073-714 16 06
daniel.gustafson@telia.com

Sekreterare

Gunilla Dahlén Holländaregatan 22
702 86 Örebro, tfn 0703-25 36 22
dahlen.gunilla@gmail.com

Kassör

Owe Nilsson Utterbäcksvägen 10,
691 52 Karlskoga, tfn 0586-72 84 78
owe.kga@telia.com

Ledamöter

Therese Aremyr Framnäsudden 38
705 10 Örebro, tfn 070-637 55 71
therese.aremyr@orebro.se

Berit Ragné Odengatan 2
713 32 Nora, tfn 0587-109 11
berit.ragne@telia.com

David Tverling Karl XI:s väg 9,
695 32 Laxå, tfn 070-578 41 20
davidtverling@hotmail.com

Suppleanter

Margareta Hedman E Rosenbergs v 25
702 85 Örebro, tfn 070-290 71 73
margaretahedman@yahoo.se

Ingevi Fall Tempelkärrsvägen 25
702 30 Örebro, tfn 019-24 04 82
tfn 070-319 59 75, ingefall@telia.com

Organisationsnummer

875001-7298

Adress

Korrespondens ställs till vice ordföranden.

Medlemsavgift 2015

Ordinarie medlem 150 kr.

Familjemedlem 75 kr (ej *Veronikan*).

Avgift inbetalas till

Plusgiro **64 26 24-1**.

Glöm ej att ange namn när ni betalar medlemsavgiften. Vi är också tack-samma om ni meddelar oss era adress-ändringar och e-postadress.

Veronikan

Årgång 20 nr 4/2015

Vice ordföranden har ordet

Daniel Gustafson..... 3

Facit botaniska bildgåtor

Björn Nordzell..... 3

Mina fynd av ovanliga svampar i Örebrotrakten 1990-2015 - Del 1

Åke Lindström..... 4

Besök hos skogsfrun

Berit Ragné..... 9

Vena hage och Enbergsäng 26 september

Herbert Kaufmann..... 10

Plantering av brunstarr *Carex acutiformes* för 60 år sedan

Per Erik Persson..... 15

Vissboda naturreservat - under och efter branden

Björn Nordzell..... 16

Naturskolan i Nora

Lena Bjärmark..... 19

Valberedningen behöver hjälp!..... 19

Botanikläger vid Herrfallet 3-5 juli

Mattias Claësson, Berit Ragné, Daniel Gustafson..... 20

Kallelse till Årsmöte i ÖLBS 2016..... 22

Program 2016..... 22

